

KAMPANJA «POSKLIZNUĆA I SPOTICANJA U RAVNINI KRETANJA»

UVOD

Na temelju Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o ustrojstvu i djelokrugu ministarstava i drugih središnjih tijela državne uprave (N.N., br. 148/13.), od 1. siječnja 2014. godine, inspektori rada djeluju u sastavu Ministarstva rada i mirovinskoga sustava.

Kampanja "Poskliznuća i spoticanja u ravnini kretanja"



Tijekom 2014. i 2015. godine Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava, Inspektorat rada* provodi kampanju "Poskliznuća i spoticanja u ravnini kretanja". Kampanja se provodi na temelju odluke Odbora viših inspektora rada

* *Inspektorat rada* je upravna organizacija u sastavu Ministarstva rada i mirovinskoga sustava čije je ustrojstvo, upravljanje i uvjeti za obavljanje inspeksijskih poslova propisano Zakonom o Inspektoratu rada (N.N., br. 19/14.). Inspektorat rada obavlja inspeksijske i druge stručne poslove u području rada i zaštite na radu.

Europske komisije u svim zemljama članicama Europske unije.

ODBOR VIŠIH INSPEKTORA RADA

Odbor viših inspektora rada Europske komisije, u stručnim krugovima poznat po kratici SLIC (*Senior Labour Inspectors' Committee*), osnovala je Europska komisija 1982. godine kako bi osigurala stručnu pomoć u praćenju provedbe propisa iz područja zaštite na radu u zemljama članicama EU-a. Odbor viših inspektora rada ovlašten je samoinicijativno ili na zahtjev Europske komisije davati mišljenje o svim pitanjima vezanim uz provođenje propisa iz područja zaštite na radu, a u opseg poslova, među ostalim, ubraja se:

- definiranje općih načela inspekcije u području zaštite zdravlja i sigurnosti na radu,
- razvoj metoda procjene i procjena nacionalnih inspekcija rada,
- unapređivanje znanja i razumijevanja različitih nacionalnih sustava i načina rada inspekcija rada, metoda i propisa,
- razvijanje sustava za pouzdanu i brzu razmjenu informacija o zdravstvenim i sigurnosnim pitanjima između nacionalnih inspekcija rada,

- razmjena inspektora između nacionalnih inspekcija rada i uspostavljanje stručnih edukacijskih programa,
- uspostava aktivne suradnje s inspekcijama rada u trećim zemljama zbog promicanja boljeg razumijevanja te pomoći u rješavanju prekograničnih problema,
- analiziranje mogućeg utjecaja drugih politika EU-a na aktivnosti u području zaštite zdravlja i sigurnosti na radu.

Svaka zemlja članica EU-a ima po jednog predstavnika, višeg inspektora rada za područje zaštite na radu, u SLIC-u, a predstavlja ga tajništvo čije je sjedište u Luxembourgu. Republika Hrvatska ima predstavnika koji je u svojstvu promatrača, dakle bez prava glasanja, sudjelovao u radu SLIC-a od druge polovine 2009. godine, a pristupanjem Republike Hrvatske u punopravno članstvo EU stečena su sva prava i obveze iz članstva u SLIC-u. Između ostalog to su obveze sudjelovanja u aktivnostima SLIC-a i njegovih radnih skupina, obveza razmjene informacija, provođenja kampanja i izvještavanja o radu, te prava na upoznavanje s radom i iskustvima bilo koje nacionalne inspekcije rada unutar EU-a, pravo na sudjelovanje u evaluacijama nacionalnih inspekcija rada EU-a te pravo na sudjelovanje u programu razmjene inspektora rada i stručnu pomoć u radu.

SLIC redovito organizira inspeksijske kampanje o određenim pitanjima iz područja zaštite na radu, a svaka kampanja traje dvije godine. Za koordiniranje kampanjom zadužuje se inspekcija rada jedne zemlje članice EU-a koja određuje i na koji način će se kampanja provoditi te izvještava o njezinim rezultatima. Kampanja se provodi na jedinstveni način u svim zemljama članicama EU, a tijekom 2014. i 2015. godine po prvi puta će se provoditi kampanja SLIC-a i u Republici Hrvatskoj.

O KAMPANJI

Niti jedna osoba na mjestu rada ne može biti zaštićena od rizika pada na istoj razini po kojoj se kreće, bez obzira na dob, zanimanje i zdrav-

stveno stanje. Svatko se može poskliznuti ili spotaknuti na bilo kojem mjestu.

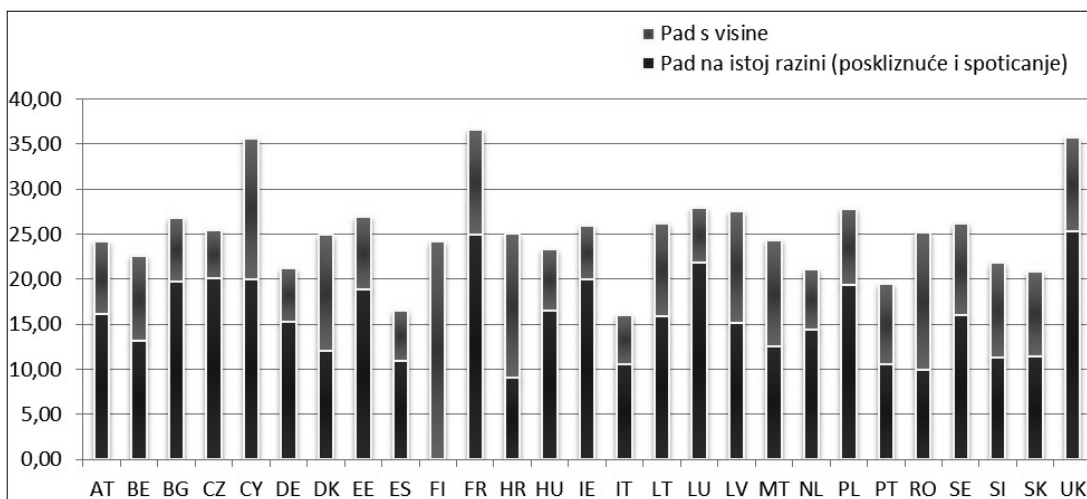
Prema podacima EUROSTAT-a u 2005. godini je ukupan broj padova na istoj razini iznosio 14 % od svih nezgoda koje uzrokuju izostanak radnika s radnog mjesta dulji od 3 dana, a broj takvih slučajeva u 2010. godini bio je 15 %. Iz publikacije „Uzroci i okolnosti nezgoda u EU“, objavljenoj 2008. godine, vidljivo je da su poskliznuća, spoticanja i padovi glavni uzroci nezgoda u svim područjima gospodarstva, od teške industrije pa do uredskog posla. Odnos nezgoda zbog padova u zemljama EU-a u 2010. godini prikazan je na dijagramu 1. Vidljivo je da se većina padova događa na istoj razini.

Iz dijagrama 2 vidljivo je da je najveći postotak nesreća na radnom mjestu zbog padova na istoj razini zabilježen u djelatnosti proizvodnje – 24 %, zatim u djelatnosti transporta i skladištenja – 15 %, graditeljstva – 15 %, te u trgovini – 14 %.

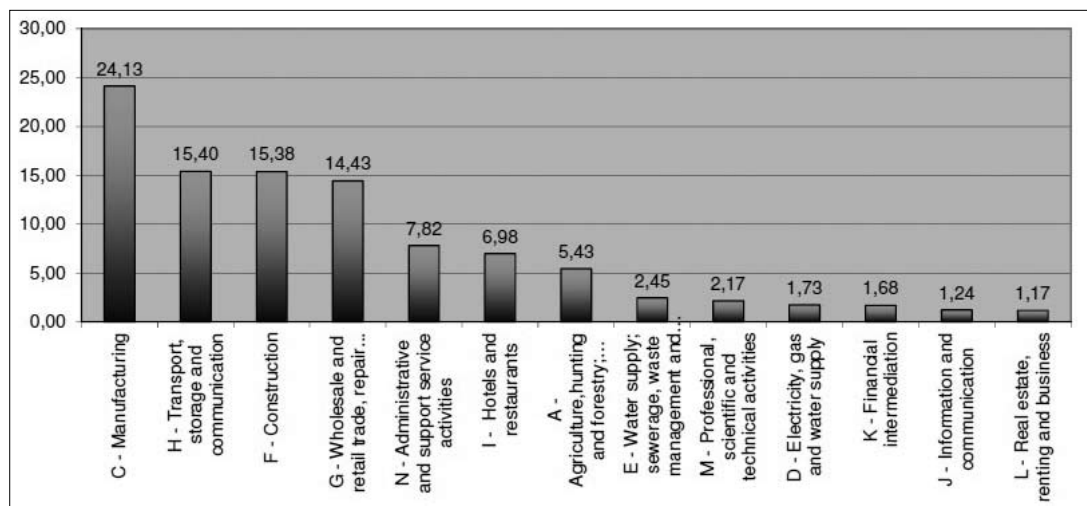
Poskliznuća nastaju zbog premale površine prijanjanja, odnosno iznenadnog smanjenja trenja između obuće i podloge po kojoj se osoba kreće. U takvom slučaju noge se počinju kretati brže od gornjeg dijela tijela i dolazi do gubitka ravnoteže. Najčešći uzroci poskliznuća su klizavi podovi po kojima se hoda (od zaostale vode, zauljenosti ili leda) i neodgovarajuća obuća.

Spoticanja nastaju zbog naglog zaustavljanja (sudara) noge u kretanju s nekom preprekom pri čemu se gornji dio tijela nastavi po inerciji kretati prema naprijed zbog čega se gubi ravnoteža, odnosno kad se neočekivano stupi na nižu površinu. Glavni uzroci spoticanja su prepreke na putu kretanja, uzdignuti rubovi podnih obloga, nered na radnome mjestu i slično.

Sve zemlje članice EU-a obvezne su primjenjivati Direktivu 89/391/EEC Vijeća EU o uvođenju mjera za poticanje poboljšanja sigurnosti i zaštite zdravlja radnika na radnome mjestu od 12. lipnja 1989. godine. Sukladno članku 5. poslodavac je obavezan skrbiti o zaštiti radnika na radu, uzimajući u obzir sve čimbenike rada. Posebni zahtjevi prema radnome mjestu su na-



Dijagram 1. Odnos nezgoda zbog padova u zemljama EU-a 2010. godine



Dijagram 2. Postotak nesreća na radnom mjestu zbog padova u raznim djelatnostima u EU

vedeni u Direktivi 89/654/EEC Vijeća EU o minimalnim zahtjevima za sigurnost i zaštitu zdravlja radnika na radnome mjestu od 30. studenoga 1989. godine (prva pojedinačna direktiva u smislu članka 16.1 Direktive 89/391/EEC). U smislu ove Direktive „radno mjesto“ znači cijelo područje, namijenjeno za smještaj radnih jedinica u prostorijama poduzeća i/ili ustanove, te također bilo koje drugo mjesto na području poduzeća i/ili ustanove kojemu radnici imaju pristup tijekom svojeg rada. Dakle, minimalni zahtjevi moraju biti ispunjeni ne samo na stalnim radnim mjestima, već i u zonama kretanja.

Slijedom navedenog, Odbor viših inspektora rada odlučio je da se tijekom 2014. i 2015. godine provede kampanja za sprečavanje nezgoda na mjestima rada zbog padova na istoj razini radi poskliznuća i spoticanja, i to u djelatnostima metalne industrije, proizvodnje hrane, zdravstvene zaštite, skladištenja, maloprodaje i ugostiteljstva. Za nositelja kampanje određena je Inspekcija rada Republike Estonije koja je s predstavnicima Irske, Poljske, Danske, Velike Britanije i Europske agencije za zaštitu na radu pripremila jedinstvene materijale za provođenje kampanje te informiranje poslodavaca i radnika.

Cilj kampanje je sprečavanje ozljeda radnika na radnom mjestu zbog poskliznuća i spoticanja na istoj razini.

PROVEDBA KAMPANJE U RH

Tijekom travnja 2014. godine kampanja se počela provoditi u Republici Hrvatskoj u skladu s Programom i planom provođenja kampanje. Kampanju provode inspektori rada za područje zaštite na radu koji na prikladan način poslodavcima, radnicima i socijalnim partnerima prikazuju značaj i ciljeve kampanje, te u sklopu koje će kod odabranih poslodavaca obavljati ciljane inspekcijske nadzore. Svi inspektori rada koji provode kampanju SLIC-a dodatno su educirani o značaju i ciljevima kampanje i načinu njezinog provođenja.

U cilju informiranja poslodavaca i radnika kampanja će se provoditi i putem medija te organiziranjem sastanaka i stručnih skupova kao i prikladnim sadržajem na mrežnim stranicama Ministarstva rada i mirovinskoga sustava (u daljnjem u tekstu: *MRMS*), odnosno Inspektorata rada. Navedene aktivnosti obavljat će se kontinuirano tijekom 2014. godine. O rezultatima kampanje javnost će biti obaviještena početkom 2015. godine. Sve aktivnosti u svezi kampanje prikazane su u Planu provođenja kampanje.

Za promociju kampanje izrađeni su DVD diskovi s prikladnim edukacijskim sadržajem o opasnostima od padova na istoj razini i načini- ma njihovog sprečavanja, te je u tijeku izrada prigodnih plakata, jedinstvenih za sve zemlje članice EU-a. Također su predviđeni i prigodni kalendari za 2015. godinu. Svi navedeni promotivni materijali će se besplatno podijeliti, a video-sadržaji dostupni su i na mrežnim stranicama *MRMS*-a, odnosno Inspektorata rada.

Inspekcijskim nadzorima koji će se provoditi u Republici Hrvatskoj bit će obuhvaćena sljedeća područja gospodarstva:

- prehrambena industrija
- metaloprerađivačka industrija

- zdravstvena zaštita
- ugostiteljstvo
- trgovina na veliko i malo (skladištenje).

Nadzorima će se kod poslodavaca utvrđivati činjenice o usklađenosti s odredbama Zakona o zaštiti na radu (N.N., br. 71/14.), Pravilnika o zaštiti na radu za mjesta rada (N.N., br. 29/13.), Pravilnika o izradi procjene opasnosti (N.N., br. 59/96., 94/96., 114/02. i 144/09.), Pravilnika o sigurnosnim znakovima (N.N., br. 29/05.), Pravilnika o uporabi osobnih zaštitnih sredstava (N.N., br. 39/06.) kao i s drugim propisima i normama za predmetno područje kampanje. Inspektori rada će prilikom obavljanja nadzora posebnu pozornost usmjeriti na utvrđivanje ispravnosti radnih površina i površina za kretanje, njihovo čišćenje i održavanje, na radnu obuču, na uvjete osvjetljenosti i znakove upozorenja te na utvrđivanje činjenice o postojanju odgovarajuće procjene opasnosti u svezi s navedenim elementima predmetne kampanje.

Za obavljanje nadzora i praćenje stanja zaštite na radu u svezi provođenja kampanje izrađena je «check-lista» koja je dostupna na mrežnim stranicama *MRMS*-a, odnosno Inspektorata rada, prema kojoj svaki poslodavac može samostalno provjeriti jesu li poduzete sve potrebne mjere za sprečavanje ozljeđivanja radnika zbog poskliznuća, odnosno spoticanja na mjestu rada.

Mjere prevencije

Za prevenciju rizika od poskliznuća i spoticanja potrebno je obratiti pozornost na sljedeće čimbenike:

- površine područja namijenjenih za prolaz (podne obloge, stepenice, klizavost otvorenih površina)
- nered i prepreke (prepreke u zonama prolaza, potencijalna klizavost vezana za radni proces, rizici od poskliznuća i spoticanja nevezani za radni proces, snijeg, blato i vodu uneseni u prostoriju izvana)
- ljudi (ručno premještanje tereta, poštovanje propisa)

- okoliš (rasvjeta, znakovi upozorenja)
- obuča
- čišćenje (održavanje reda i čistoće).

Sve ove čimbenike treba uzimati u obzir za osiguranje sigurnosti i zaštite na radu i prilikom procjene rizika na radnome mjestu.

*Đuro Čižmar, dipl. ing. stroj.
Ministarstvo rada i mirovinskog sustava
Inspektorat rada, Zagreb*